Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη

ΟΔΗΓΙΕΣ

για την εκπαιδευτική μουσειοσκευή

"Τα οροπέδια του Ψηλορείτη"

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης
Πανεπιστήμιο Κρήτης

Ανώγεια 2008

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Φασουλάς Χαράλαμπος, Γεωλόγος PhD, Υπεύθυνος Τμήματος Γεωποικιλότητας, ΜΦΙΚ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΥΛΙΚΟΥ

Βορεάδου Κατερίνα, Βιολόγος PhD, Υπεύθυνη Τμήματος Εκπαίδευσης ΜΦΙΚ

Στάθη Ιάσμη, Βιολόγος M.Sc., Τμήμα Εκπαίδευσης ΜΦΙΚ

ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Βορεάδου Κατερίνα, Βιολόγος PhD, Υπεύθυνη Τμήματος Εκπαίδευσης ΜΦΙΚ

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Δημήτρης Παναγιωτάκης, Μιχάλης Στιβακτάκης, Μαρία Σταυρακάκη για την **magnetism.gr 2810.288098**

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Βαρδινογιάννη Κατερίνα, Βιολόγος Ph.D, Έφορος Ασπονδύλων , ΜΦΙΚ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

Τμήμα Εκπαίδευσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή σελ.3

Στόχος σελ.4

Επί μέρους στόχοι

Ομάδες στόχοι

Δομή μουσειοσκευής σελ.5

Παιδαγωγικές και διδακτικές προσεγγίσεις σελ.6

Καινοτομία του υλικού

Τρόποι εφαρμογής

Εφαρμογή και διαχείριση μουσειοσκευής σελ.7

copyright:
Φυσικό πάρκο Ψηλορείτη,
ΑΚΟΜΜ "Ψηλορείτης" Αναπτυξιακή ΟΤΑ Α.Ε.
Τηλ: +2834031402
www.psiloritis.eu

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το εκπαιδευτικό αυτό υλικό με τίτλο *«Τα οροπέδια του Ψηλορείτη»* επικεντρώνεται στο ορεινό συγκρότημα του Ψηλορείτη και τις σημαντικές και ιδιαίτερου ενδιαφέροντος γεωλογικές δομές, τα οροπέδια. Οι δομές αυτές που αφθονούν στην Κρήτη, είναι συνδεδεμένες με την πολύπλοκη γεωλογική δομή της, οι οποίες έχουν δημιουργήσει και δημιουργούν ένα εντυπωσιακό μωσαϊκό ανάγλυφου και τοπίου. Στον Ψηλορείτη, στο ψηλότερο βουνό της Κρήτης, υπάρχει και το μεγαλύτερο σε υψόμετρο οροπέδιο της Κρήτης, το οροπέδιο της Νίδας, το οποίο είναι γνωστό για τη σημαντική μυθολογική του παράδοση καθώς έχει συνδεθεί κυρίως με τη γέννηση και την ανατροφή του Δία.

Η ανάδειξη του Ψηλορείτη και των οροπεδίων του αναδεικνύουν παράλληλα τη γεωλογική ιστορία της Κρήτης, η οποία ξεκίνησε πριν από 23 εκατομμύρια χρόνια και συνεχίζεται μέχρι σήμερα, δίνοντας ένα σημαντικό γεωλογικό πλούτο μορφών και δομών, έναν πλούτο με μια ιδιαίτερη δυναμική που του επιτρέπει να μετασχηματίζεται και να εξελίσσεται συνεχώς. Το σημαντικό όμως είναι ότι, η έντονη αυτή γεωμορφολογία και γεωποικιλότητα, που συνδέεται με μια ποικιλία βιοτόπων και μικροενδιαιτημάτων, φιλοξενεί παράλληλα μια μεγάλη ποικιλία ζωής, μια μεγάλη βιοποικιλότητα. Στα σπήλαια και τα βάραθρα, στις δολίνες και τις πόλγες, στα φαράγγια και τα οροπέδια, έχουν εξελιχθεί μοναδικές μορφές ζωής προσαρμοσμένες στις δύσκολες κλιματικές συνθήκες των ορεινών όγκων.
Η ανάδειξη του Ψηλορείτη και των οροπεδίων του, αναδεικνύουν ακόμη την εξέλιξη και προσαρμογή του ανθρώπου στο περιβάλλον της πέτρας, την πάλη και τη δυναμική των σχέσεων από τη μινωική εποχή μέχρι σήμερα αλλά και την επιρροή της στην ψυχοσύνθεσή του.

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης γνωρίζοντας τη σημασία και την αναγκαιότητα παρουσίασης του θέματος, σχεδίασε και παρήγαγε το εκπαιδευτικό αυτό υλικό, το οποίο θα αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι βασικοί στόχοι αυτού του έργου αφορούν τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ο σχεδιασμός και η διαθεματική ανάπτυξη του οποίου προωθούν την ενημέρωση, την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών και μαθητών για τις ιδιαιτερότητες του περιβάλλοντος των ορεινών όγκων της Κρήτης. Ακόμη το υλικό αυτό μέσω της ανάπτυξης και εφαρμογής διδακτικών μεθοδολογιών, παιδαγωγικών στρατηγικών και τεχνολογιών της πληροφόρησης, θα προωθεί όχι μόνο τις γνωστικές αλλά και τις συναισθηματικές, τις καλλιτεχνικές και τις ψυχοκινητικές ανάγκες των μαθητών.

Επιμέρους στόχοι

Το εκπαιδευτικό αυτό υλικό περιβαλλοντικής εκπαίδευσης επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές να:

- γνωρίσουν τη γεωλογική ιστορία της Κρήτης
- γνωρίσουν τους ορεινούς όγκους και την οικολογία τους
- αντιληφθούν τον τρόπο δημιουργίας των οροπεδίων
- δουν πώς οι περιβαλλοντικές συνθήκες των βουνών επηρεάζουν τη ζωή στα οροπέδια
- γνωρίσουν τα ζώα και τα φυτά των οροπεδίων
- συνειδητοποιήσουν τις προσαρμογές των φυτών στα μεγάλα υψόμετρα
- εντοπίσουν την επέμβαση του ανθρώπου

Ομάδες στόχοι

Το υλικό απευθύνεται στους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου και στους εκπαιδευτικούς της Α/θιας Εκπαίδευσης και αναμένεται να τους επηρεάσει θετικά στην προστασία και σωστότερη διαχείριση του φυσικού μας περιβάλλοντος.

ΔΟΜΗ ΜΟΥΣΕΙΟΣΚΕΥΗΣ

Το υλικό αποτελείται από τα παρακάτω μέρη:

Α.Έντυπο διδακτικό και εποπτικό υλικό που αποτελείται από:

Ένα (1) φυλλάδιο για τον εκπαιδευτικό με τίτλο «Οδηγίες για την εκπαιδευτική μουσειοσκευή Τα οροπέδια του Ψηλορείτη»

Ένα (1) βιβλίο για τον εκπαιδευτικό με τίτλο «Βιβλίο θεωρίας για την εκπαιδευτική μουσειοσκευή Τα οροπέδια του Ψηλορείτη »

Ένα (1) φυλλάδιο δραστηριοτήτων πεδίου για τους μαθητές με τίτλο «Πάμε για εξερεύνηση;»

Ένα (1) ντοσιέ με φύλλα δραστηριοτήτων για τους μαθητές στην τάξη

Μία (1) αφίσα

Δύο (2) παζλ

Ένα (1) παιχνίδι μνήμης με κάρτες

Β. Ηλεκτρονικό υλικό που αποτελείται από:

Ένα (1) CD Rom για τους μαθητές με τη θεωρητική παρουσίαση του θέματος

Γ. Για το δανεισμό και την αξιολόγηση:

Ένα (1) έντυπο παραλαβής και παράδοσης της μουσειοσκευής

Ένα (1) έντυπο αξιολόγησης της μουσειοσκευής

Όλο το εκπαιδευτικό υλικό είναι συγκεντρωμένο σε μια εκπαιδευτική μουσειοσκευή για να είναι εύκολη η μεταφορά και η διάδοση της γνώσης.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Καινοτομία του υλικού

Οι παιδαγωγικές και διδακτικές προσεγγίσεις που εφαρμόστηκαν στην εκπαιδευτική μουσειοσκευή με τίτλο **«Τα οροπέδια του Ψηλορείτη»**, έλαβαν υπόψη τους:

- τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών, τόσο μέσα από τα σχολικά εγχειρίδια όσο και από την καθημερινή τους ζωή,
- την ανάγκη διαθεματικής προσέγγισης του θέματος, μέσω της οποίας προωθείται η σφαιρικότητα των γνώσεων του μαθητή,
- την ανάγκη διαδραστικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αναπτύσσουν τις δεξιότητες των μαθητών και την επιστημονικότητα της προσέγγισης των διαφόρων θεμάτων,
- την απλή διδακτική προσέγγιση που βασίζεται στο λιτό και κατανοητό κείμενο, την εικόνα και το χρώμα και
- τους συναισθηματικούς και ψυχολογικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη μάθηση.

Οι παραπάνω προσεγγίσεις και στρατηγικές εφαρμόστηκαν τόσο στη θεωρητική παρουσίαση του αντικειμένου όσο και στο εποπτικό υλικό (αφίσα, δραστηριότητες, παιχνίδια). Ιδιαίτερη, τέλος, προσπάθεια καταβλήθηκε στην αισθητική του εκπαιδευτικού πακέτου με τη χρήση των νέων τεχνολογιών ηλεκτρονικού σχεδιασμού έτσι ώστε το υλικό να είναι φιλικό για το μαθητή.

Το υλικό αυτό θεωρείται καινοτόμο καθώς:

- ασχολείται με ένα ενδιαφέρον γεωλογικό και βιολογικό θέμα,
- δίνει έμφαση στις μεσογειακές μορφές και τις ιδιαιτερότητές τους και
- αποτελεί μια ολοκληρωμένη διδακτική πρόταση περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Τρόποι εφαρμογής

Η δομή του εκπαιδευτικού υλικού τού επιτρέπει να ενταχθεί στο αναλυτικό πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου ενώ η διαθεματικότητά του μπορεί να συνδέσει τα αντικείμενα που πραγματεύονται τα σχολικά βιβλία των Φυσικών Επιστημών, της Γεωγραφίας και του «Εμείς κι ο κόσμος» του Δημοτικού σχολείου. Το εκπαιδευτικό αυτό υλικό είναι επίσης κατάλληλο για τις δράσεις και τα προγράμματα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΣΚΕΥΗΣ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΣΚΕΥΗΣ

Τα προτεινόμενα βήματα παρουσίασης και υλοποίησης της μουσειοσκευής **«Τα οροπέδια του Ψηλορείτη»** είναι τα παρακάτω:

1. Γενική παρουσίαση του θέματος στην τάξη από τον εκπαιδευτικό
Το CD Rom που υπάρχει μέσα στη μουσειοσκευή, περιέχει πληροφοριακό υλικό, κείμενα και φωτογραφίες για το θέμα. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να το προβάλει στην τάξη, ως μια πρώτη προσέγγιση, ώστε οι μαθητές να γνωρίσουν το θέμα με το οποίο θα ασχοληθούν.

2. Προτεινόμενη πορεία εργασίας των μαθητών
Για να μπορέσουν οι μαθητές να ανακαλύψουν και να εμβαθύνουν στα επιμέρους θέματα της μουσειοσκευής, προτείνουμε να χωριστούν στις ομάδες εργασίας που προτείνονται στην εξερεύνηση. Η κάθε ομάδα θα συλλέξει πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό από το βιβλίο θεωρίας που περιέχεται στη μουσειοσκευή αλλά και από την έρευνά της στο διαδίκτυο, στις βιβλιοθήκες, στις εγκυκλοπαίδειες, στα βιβλία και σε άλλα βοηθήματα.

- **Παρουσίαση του θέματος από τους μαθητές.** Αφού ολοκληρώσει την έρευνά της, η κάθε ομάδα εργασίας θα παρουσιάσει με όποιο τρόπο επιλέξει (προβολή εικόνων, παρουσίαση θέματος γραπτά ή προφορικά κ.ά.) το υλικό που συνέλεξε έτσι, ώστε να το γνωρίσουν και οι υπόλοιπες ομάδες.
- **Εμπέδωση – Διαδραστικές δραστηριότητες.** Για να αποκτήσουν οι μαθητές περισσότερες γνώσεις, για να διασκεδάσουν αλλά και να εμπεδώσουν όσα έμαθαν, στη μουσειοσκευή περιλαμβάνεται ντοσιέ με εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την τάξη και εκπαιδευτικά παιχνίδια.
- **Εξερεύνηση.** Οι ομάδες, έτοιμες πια, ανακαλύπτουν τη φύση του Ψηλορείτη και των οροπεδίων του με μια μοναδική εξερεύνηση.